

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/5/2017
Identifikačné číslo spisu: 5016200397
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5016200397.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci žalobkyne: Júlia Pavlechová, s miestom podnikania Nešporová 2236/5, Žilina, IČO: 43 306 896, právne zastúpená spoločnosťou: ADVOKÁTI Müller & Dikoš, s.r.o., so sídlom Závodská cesta 3911/24, Žilina, IČO: 36 864 455, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava 1, v konaní o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. 56312-2/2015-BA zo dňa 30.11.2015, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/79/2016-64 zo dňa 23. novembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/79/2016-64 zo dňa 23. novembra 2016 z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie na krajskom súde

1. Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 21S/79/2016-64 zo dňa 23. novembra 2016 podľa ustanovenia § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 56312-2/2015-BA zo dňa 30.11.2015, ktorým žalovaný zmenil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Žilina č. 700-1611510515-GC04/15 zo dňa 08.06.2015 vo výrokovej časti tak, že vypustil text: „...§ 152a zákona v znení neskorších predpisov...“ v ostatnom rozhodnutí potvrdil. O trovách konania rozhodol krajský súd poukazom na ust. § 167, § 168 za použitia ust. § 175 S.s.p. tak, že neúspešnej žalobkyni právo, resp. nárok na ich náhradu nepriznal. Rovnako súd nepriznal právo na náhradu trov konania žalovanému

správnemu orgánu pri aplikácii ust. § 168 S.s.p. a contrario, nakoľko neboli splnené podmienky na náhradu trov konania (výnimočnosť).

2. Krajský súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že žalobkyňa bola oprávnená vykonávať samostatne zárobkovú činnosť na základe Živnostenského listu sp. zn.

OŽP-I/2006/08851-00002 s dňom vzniku oprávnenia dňa 22.08.2006 a osvedčenia o živnostenskom oprávnení č. OŽP-A/2012/10084-00002 s dňom vzniku oprávnenia 25.04.2012. Žalobkyňa mala postavenie samostatne zárobkovo činnej osoby podľa § 5 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z.. V registri daňových subjektov bola zapísaná od 13.09.2006. V období od 30.12.2010 bola zároveň registrovaná pod reg. číslom 132631, v podregistri poskytovania úverov ako viazaný finančný agent, a preto bola od 30.12.2010 do 31.12.2010 považovaná na účely sociálneho poistenia ako samostatne zárobková činná osoba aj podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.. S účinnosťou od 01.01.2011 do 31.12.2013 bolo rozhodujúcou skutočnosťou, na základe ktorej fyzická osoba nadobúda status samostatne zárobkovo činnej osoby na účely sociálneho poistenia, dovŕšenie 18 rokov veku a registrácia podľa osobitného predpisu v súvislosti so zárobkovou činnosťou uvedenou v § 3 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 a 3 Zákona o sociálnom poistení. Žalobkyňa splnila obidve rozhodujúce podmienky stanovené zákonom č. 461/2003 Z. z., a preto bola na účely sociálneho poistenia považovaná za samostatne zárobkovú činnú osobu aj od 01.01.2011. Nebol sporný príjem žalobkyne za rok 2006 - 194 718,- Sk, t.j. vyšší ako zákonom stanovená suma za rok 2006 - 91 200,-Sk, za rok 2007 - 309 158,00 Sk, za rok 2008 v sume 179 433,00 Sk, za rok 2009 v sume 5477,75 Eur a za rok 2010 v sume 9240,68 Eur, t. j. vyššie ako zákonom stanovená suma za jednotlivé roky. Žalobkyňa, pretože splnila zákonom stanovené podmienky pre vznik a trvanie poistenia (v období uvedenom v prvostupňovom rozhodnutí), t. j. mala postavenie samostatne zárobkovo činnej osoby a zároveň dosiahla potrebnú zákonom stanovenú hranicu príjmu za rok 2007 až 2010, tejto trvalo v predmetnom období povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie. Žalobkyni priamo zo zákona vyplývala povinnosť odvádzať poistné a príspevky v lehote splatnosti, v správnej výške a spôsobom stanoveným v zákone. Za správnosť a včasnosť odvádzania poistného bola zodpovedná žalobkyňa. Žalobkyňa dňa 07.11.2011 podala Registračný list FO - prihlášku bez uvedenia dátumu vzniku poistenia. Táto ako samostatne zárobkovo činná osoba nespĺnila oznamovaciu povinnosť, t.j. neprihlásila sa v zákonom stanovenej lehote na povinné nemocenské a dôchodkové poistenie. Vzhľadom k tomu Sociálna poisťovňa, pobočka Žilina, rozhodla rozhodnutím pod č. 25980/87/2013-ZA zo dňa 16.12.2013 o vzniku poistenia.

3. Krajský súd mal z rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Žilina č. 25980-87-2013-ZA zo dňa 16.12.2013 preukázané, že táto rozhodla vo vzťahu k žalobkyni s poukazom na § 178 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003Z.z. z dôvodu spornosti vzniku poistenia, že žalobkyni ako samostatne zárobkovo činnej osobe vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 01.07.2007.

4. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 26.09.2014, č. 45593-2/2014-BA, bolo zistené, že predmetné prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu bolo potvrdené, a to rozhodnutím z tohto dňa, pričom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 07.10.2014.

5. Ďalej mal krajský súd preukázané, že na majetok žalobkyne bol vyhlásený konkurz dňa 10.09.2009, a to na základe uznesenia Okresného súdu Žilina zo dňa 31.08.2009 pod sp. zn. 2K/14/2009. Ďalej uznesením Okresného súdu Žilina zo dňa 08.06.2011 sp. zn. 2K/14/2009-227, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 01.07.2011 bol konkurz zrušený po splnení konečného rozvrhu výťažku. Dňa 25.10.2011 bolo zverejnené uznesenie OS Žilina zo dňa 19.10.2011, sp. zn. 1NcKR/3/2011, ktorým bola žalobkyňa oddlžená.

6. Krajský súd nepovažoval za sporné, že uvedené poistné (špecifikované výrokovou časťou prvostupňového rozhodnutia) nebolo uplatnené v rámci konkurzného konania sociálnou poisťovňou. Taktiež nebolo sporné, že žalobkyni v období uvedenom v prvostupňovom rozhodnutí, t. j. v období od januára 2009 do októbra 2011 trvalo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie, pretože splnila zákonom stanovené podmienky pre vznik a trvanie povinného poistenia, t. j. mala právne postavenie SZČO a zároveň dosiahla potrebnú zákonom stanovenú hranicu príjmu za roky 2007 až

2010. Bolo nesporné, že dňa 07.11.2011 podala účastníčka konania - žalobkyňa tzv. registračný list fyzickej osoby - prihlášku, a to bez uvedenia dátumu vzniku poistenia. Žalobkyňa ako SZČO si nespĺnila oznamovaciu povinnosť, t. j. neprihlásila sa v zákonom stanovenej lehote na povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie, a vzhľadom k tomu poisťovňa vydala rozhodnutie o vzniku povinného nemocenského poistenia zo dňa 16.12.2013, podľa ktorého jej vzniklo povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie ako SZČO od 01.07.2007. Uvedené rozhodnutie spolu s druhostupňovým rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 07.10.2014. Následne na to, bolo žalobkyni predpísané poistné, ako právny následok nesplnenia odvodovej povinnosti zo strany žalobkyne podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.. Predmetom preskúmania je obdobie od 01.01.2009 až do 31.10.2011.

7. Krajský súd uviedol, že pokiaľ poukazovala žalobkyňa na rozhodnutie OS Žilina č. k. 11 Cb/176/2012-78 zo dňa 02.08.2013, tento je záväzný v konkrétnej veci a súd nemôže k nemu pristupovať ako na právne záväzný aj v prípade preskúmvanej veci, nakoľko je z neho zrejmé, že toto sa týkalo žalobkyne, kde v tejto veci mala postavenie odporcu, proti ktorej bolo vedené konanie o zaplatenie sumy 2.029,05 Eur, ktoré bolo zamietnuté s odôvodnením, že pohľadávka, ktorú navrhovateľ uplatňuje voči odporkyni je v zmysle § 171 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. nevymáhateľná. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 07.09.2013 bez toho, aby proti tomuto rozhodnutiu bol podaný opravný prostriedok zo strany navrhovateľa.

8. Krajský súd sa stotožnil s rozhodnutiami žalovaného, vrátane prvostupňového rozhodnutia, mal za to, že obidve rozhodnutia boli vydané v súlade so zákonom, a to konkrétne zákonom, resp. ust. § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.. Nebolo v rámci konania ani sporné, že sociálna poisťovňa za uvedené obdobie neprihlásila poistné v rámci konkurzného konania (ani za obdobie od 01.01.2009 do 31.08.2009), ktoré začalo dňa 10.09.2011 na majetok žalobkyne. Krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že pohľadávka na poistnom za uvedené obdobie, keďže nebola prihlásená do konkurzného konania, táto nemohla byť ani predmetom konania o oddĺžení, v rámci ktorého sa uspokojujú pohľadávky prihlásené do konkurzu, ktoré neboli v plnom rozsahu uspokojené.

9. Vo vzťahu k poistnému za obdobie - september 2009 až október 2011, t. j. obdobie po vyhlásení konkurzu, resp. po jeho zrušení, uviedol, že táto pohľadávka na poistnom vznikla až po vyhlásení konkurzu, preto vo vzťahu k tomuto obdobiu je námietka v tomto smere absolútne bezpredmetná. Krajský súd na podporu svojho názoru poukázal v tomto smere na doterajšiu právnu úpravu zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, resp. na komentár k zákonu o konkurze - od autora doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD., Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii (vydavateľstvo Eurokodex, s.r.o. rok 2010), podľa ktorého oddĺženie v zmysle § 171 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii nemá právne účinky na pohľadávky tých veriteľov, ktoré neboli uplatnené v konkurze. Tento záver vyplýva nielen pri použití doslovného výkladu, ale aj za použitia výkladu systematického, historického, resp. aj s využitím komparatívnej metódy. Mal za to, že pokiaľ mal zákonodarca záujem vzťahovať právne účinky aj na pohľadávky, ktoré v konkurze neboli uplatnené, bol by to urobil tak, ako pri reštrukturalizácii, keď stanovil, že pohľadávky, ktoré neboli prihlásené, sa stávajú nevymáhateľnými (§ 155 ods. 2). Podobne pri vyrovnaní neprihlásenie pohľadávok spôsobuje ich zánik (§ 53 ods. 3 KV). Vyjadril presvedčenie, že je na škodu veci, že inštitút oddĺženia neprevzal dôslednejšie, resp. že aj napriek poznaniu tohto problému nebola vykonaná zmena právnej úpravy. Pohľadávky, ktoré si veritelia v konkurze neuplatnili, nemohli byť uspokojované ani počas oddĺženia. Tieto pohľadávky si môžu veritelia vymáhať po zrušení konkurzu voči dlžníkovi bez akýchkoľvek obmedzení v celej ich výške, až do smrti dlžníka a po smrti aj voči dedičom za ustanovených podmienok. Z tohto dôvodu, ak má byť inštitút oddĺženia funkčný, jedinou možnosťou je novelizácia právnej úpravy. Nevymáhateľné nemôžu byť pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, pretože počas konkurzu ešte neexistovali a nemohli byť ani uplatnené. Krajský súd poukázal v tomto smere napríklad na rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 14Cob/164/2015 zo dňa 09.06.2016, ktorý vychádzal z rovnakého právneho názoru ako je vyslovený v tomto rozsudku.

10. Vzhľadom na uvedené krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 S.s.p. zamietol.

II.

Kasačná sťažnosť

11. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu uvedeného v ust. § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p., keďže krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia. Navrhla, aby kasačný súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania.

12. Žalobkyňa sa nestotožnila s názorom krajského súdu a i naďalej zotrvala na svojom názore, že pohľadávky žalovaného na poistnom, ktoré jej boli predpísané rozhodnutím sociálnej poisťovne, pobočka Žilina zo dňa 08.06.2015, č. 700-1611510515-GC04/15, potvrdeným rozhodnutím žalovaného, sú z dôvodu ich neuspokojenia z výťažku z konkurznej podstaty a ani počas skúšobného obdobia, nevymáhateľné. Zdôraznila, že účelom oddĺženia malo byť zbavenie sa dlhov, preto absencia ustanovenia v zákone o konkurze a reštrukturalizácii, v zmysle ktorého by sa pohľadávky neprihlásené v konkurze stali nevymáhateľnými, nemôže popierať základný účel oddĺženia, ktorý zákonodarca sledoval. Uvedené potvrdzuje novela zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01.03.2017. Zákonodarca totiž v prechodných ustanoveniach tejto novely, a to ust. § 206d ods. 3 upravuje, že ak súd rozhodol o oddĺžení dlžníka podľa doterajších právnych predpisov, nevymáhateľné sa stávajú voči dlžníkovi všetky pohľadávky, ktoré zostali po zrušení konkurzu neuspokojené a ktoré neboli uspokojené ani počas skúšobného obdobia bez ohľadu na to, či boli alebo neboli v konkurze prihlásené. Predmetné ustanovenie tak pôsobí retroaktívne i na oddĺženia, ku ktorým došlo pred 01.03.2017, čím sa vlastne dajú odstrániť akékoľvek pochybnosti v interpretácii ustanovení o oddĺžení v dôsledku absencie výslovnej úpravy nevymáhateľnosti pohľadávok v dôsledku ich neprihlásenia v konkurze pokiaľ dôjde k oddĺženiu dlžníka.

13. S ohľadom na vyššie uvedené konštatovala, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, pričom jeho nesprávne právne posúdenie sa vzťahuje k pohľadávkam žalovaného na poistnom za obdobie od 01.01.2009 do 10.09.2009, ktoré si sociálna poisťovňa v rámci konkurzného konania neprihlásila, čomu v zmysle prílohy k rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Žilina zo dňa 08.06.2015, č. 700-1611510515-GC04/15, za obdobie 1/2009 až 8/2009 zodpovedá suma 741,90 Eur, preto nemohla byť ani predpísaná a následne žalovaným potvrdená, nakoľko právoplatné rozhodnutie, ktorým bola predpísaná, je exekučným titulom, prostredníctvom ktorého žalovaný svoju pohľadávku vymáha.

14. Žalobkyňa zároveň navrhla priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok, nakoľko v exekučnom konaní vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 3Er/61/2016 na vymoženie pohľadávky voči sťažovateľke na základe rozhodnutia žalovaného a rozhodnutia, ktoré mu predchádzalo, súd povolil odklad exekúcie len do právoplatného skončenia veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 21S/79/2016. V dôsledku napadnutého rozhodnutia je tak exekútor oprávnený v exekúcii pokračovať a spôsobiť tak sťažovateľke (žalobkyni) závažnú nenapraviteľnú ujmu. Mala za to, že priznanie odkladného účinku nebude v rozpore s verejným záujmom.

III.

Vyjadrenie žalovaného

15. Žalovaný správny orgán vo svojom písomnom vyjadrení k podanej kasačnej sťažnosti žalobkyne zotrval na svojom právnom názore, že pri predpísaní poistného za sporné obdobie postupoval v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z.. Z dôvodu, že žalobkyňa si do dňa vyhlásenia konkurzu nespĺnila zákonom o sociálnom poistení ustanovené povinnosti, a to povinnosť predkladať Sociálnej poisťovni výpisy z daňového priznania v zmysle ust. § 228 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 a povinnosť prihlásiť sa na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie v zmysle § 228 ods. 3 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 v prípade, ak jej príjem

uvedený v predloženom výpise z daňového priznania dosiahol zákonom ustanovenú hranicu. Sociálna poisťovňa nemala vedomosť o pohľadávke žalobkyne na poistnom a teda z objektívnych dôvodov nemohla túto pohľadávku na poistnom prihlásiť do konkurzu.

16. V plnom rozsahu sa stotožnil s právnym názorom krajského súdu vyjadrenom v napadnutom rozsudku, podľa ktorého z dôvodu, že pohľadávka na poistnom za obdobie január 2009 až august 2009 nebola prihlásená do konkurzu, nemohla byť ani predmetom konania o oddĺžení, v rámci ktorého sa uspokojujú pohľadávky prihlásené do konkurzu a ktoré neboli v plnom rozsahu uspokojené.

17. V súvislosti s námietkou žalobkyne týkajúcou sa novely zákona č. 7/2005 Z. z. považoval za potrebné poukázať na skutočnosť, že predmetom konania pred správny súdom je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, č. 56312-2/2015-BA, ktoré bolo vydané dňa 30. novembra 2015, preto vzhľadom na dátum rozhodnutia mohol žalovaný vychádzať len z právnych predpisov účinných v čase vydania rozhodnutia, pričom zákon č. 7/2005 Z. z. s účinnosťou do 28.02.2017 zreteľne neustanovuje zánik vymožitelnosti tých pohľadávok, ktoré neboli v konkurze riadne a včas uplatnené prihláškou. V tejto súvislosti taktiež uviedol, že podľa ust. § 135 ods. 1 S.s.p. na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy. Zároveň podotkol, že žalovaný svojim rozhodnutím rozhodol vo veci predpísania poistného žalobkyne a novela zákona č. 7/2005 Z. z. v navrhnutom ustanovení § 206d ods. 3 upravuje vymožitelnosť, resp. nevymožitelnosť pohľadávok.

18. Skonštatoval, že pohľadávka na poistnom za obdobie september 2009 až november 2011 vznikla až po vyhlásení konkurzu, resp. po jeho zrušení, preto má sociálna poisťovňa za to, že sa na ňu vzťahuje bežný režim, t.j. žiadne zákonné ustanovenie nebránilo Sociálnej poisťovni predpísať žalobkyne poistné za obdobie po vyhlásení konkurzu.

19. Záverom poukázal na to, že o vzniku nemocenského a povinného dôchodkového poistenia žalobcu, ako samostatne zárobkovo činné osoby, už bolo právoplatne rozhodnuté. Žalobkyne povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie vzhľadom na výšku jej príjmov, trvalo nepretržite až do 30.06.2012, čo žalobkyňa v konečnom dôsledku nenamieta. Spolu so vznikom povinného poistenia zákon o sociálnom poistení spája vznik odvodovej povinnosti, t.j. povinnosti platiť a odvádzať poistné včas (v lehote splatnosti poistného) a v správnej sume. Z dôvodu, že žalobca si túto svoju povinnosť nesplnil, bola Sociálna poisťovňa povinná jej v zmysle ust. § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov predpísať dlžnú sumu poisteného.

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Sociálna poisťovňa, ústredie, navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť proti rozsudku krajského súdu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

Právna úprava, právny názor kasačného súdu

21. Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podanej kasačnej sťažnosti žalobkyne (§ 453 ods. 1 S.s.p.), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 S.s.p.) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne nie je dôvodná.

23. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/79/2016-64 zo dňa 23. novembra 2016, ktorým krajský súd žalobu žalobkyne podľa ust. § 190 S.s.p. zamietol.

24. Predmetom preskumavacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného č.: 56312-2/2015-BA zo dňa 30.11.2015, ktorým žalovaný rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Žilina, č. 700-1611510515-GC04/15 zo dňa 08.06.2015, zmenil tak, že vo výrokovej časti vypustil text:“...§ 152a zákona v znení neskorších predpisov...“, v ostatnom rozhodnutí potvrdil. Prvostupňovým rozhodnutím Sociálna poisťovňa, pobočka Žilina, predpísala žalobkyni podľa ust. § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zák. č. 572/2009 Z. z., § 152a zákona v znení neskorších predpisov a § 178 ods. 1 písm. a/ ôsmy bod zákona v znení zákona č. 43/2004 Z. z. za obdobie január 2009 až október 2011 poistné na nemocenské, poistné na starobné a príspevky na starobné dôchodkové poistenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity spolu v sume 3 354,20 Eur. Neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia je príloha.

25. V správnom súdnom konaní poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. (§ 2 ods. 1 S.s.p.)

26. Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. (§ 5 ods. 2 S.s.p.)

27. Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.(§ 177 ods. 1 S.s.p.)

28. Kasačný súd dáva do pozornosti, že úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej časti prvej hlavy správneho súdneho poriadku (konanie o všeobecnej správnej žalobe § 177 a nasl. S.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

29. Správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak. Správny súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia alebo na rozhodnutie vo veci. (§ 119 S.s.p.)

30. Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy. (§ 135 ods. 1 S.s.p.)

31. Podľa ust. § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2009, sociálna poisťovňa predpíše poistné fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, ak táto osoba neodviedla poistné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume. Ak suma dlžného poistného v úhrne je nižšia ako 100,- Sk (3,32 Eur), Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše.

32. Podľa § 228 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2010, samostatne zárobkovo činná osoba je povinná, ak tento zákon neustanovuje inak, predložiť príslušnej pobočke do 30. júna kalendárneho roka výpis z daňového priznania vrátane výpisu z opravného daňového priznania za predchádzajúci kalendárny rok; dodatočné daňové priznanie, ktoré má vplyv na vznik a zánik jej nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia v bežnom roku, je povinná predložiť do ôsmich dní od jeho predloženia správcovi dane.

33. Podľa § 228 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2010, samostatne zárobkovo činná osoba je povinná prihlásiť sa na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie

najneskôr do ôsmich dní od vzniku týchto poistení a odhlásiť sa z týchto poistení do ôsmich dní od ich zániku.

34. Zo zákona o sociálnom poistení vyplýva pre samostatne zárobkovo činnú osobu povinnosť platiť poistné od 1. júla kalendárneho roka, ak mala za predchádzajúci kalendárny rok príjem z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti vyšší

ako 12-násobok minimálneho vymeriavacieho základu. Zároveň je povinná plniť si prihlasovacie, odhlasovacie a oznamovacie povinnosti voči Sociálnej poisťovni v zákonom stanovených lehotách a na predpísaných tlačivách.

35. Zo skutkových okolností v predmetnej veci bolo zrejmé, že žalobkyňa bola oprávnená vykonávať samostatne zárobkovú činnosť na základe Živnostenského listu sp- zn.

OŽP-I/2006/08851-00002 s dňom vzniku oprávnenia dňa 22.08.2006 a osvedčenia o živnostenskom oprávnení č. OŽP-A/2012/10084-00002 s dňom vzniku oprávnenia 25.04.2012. V registri daňových subjektov bola zapísaná od 13.09.2006. V období od 30.12.2010 bola zároveň registrovaná pod reg. číslom 132631, v podregistri poskytovania úverov ako viazaná finančná agentka a preto bola od 30.12.2010 do 31.12.2010 považovaná na účely sociálneho poistenia ako samostatne zárobková činná osoba aj podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.. S účinnosťou od 01.01.2011 do 31.12.2013 bolo rozhodujúcou skutočnosťou, na základe ktorej fyzická osoba nadobúda status samostatne zárobkovo činnej osoby na účely sociálneho poistenia, dovŕšenie 18 rokov veku a registrácia podľa osobitného predpisu v súvislosti so zárobkovou činnosťou uvedenou v § 3 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 a 3 Zákona o sociálnom poistení.

36. Žalobkyňa splnila obidve rozhodujúce podmienky stanovené zákonom č. 461/2003 Z. z., a preto bola na účely sociálneho poistenia považovaná za samostatne zárobkovú činnú osobu aj od 01.01.2011. Príjem žalobkyne za rok 2006 - 194 718,- Sk, t.j. vyšší ako zákonom stanovená suma za rok 2006 - 91 200,-Sk, za rok 2007 - 309 158,00 Sk, za rok 2008 v sume 179 433,00 Sk, za rok 2009 v sume 5477,75 Eur a za rok 2010 v sume 9240,68, Eur, t. j. vyššie ako zákonom stanovená suma za jednotlivé roky nebol sporný. Tým, že žalobkyňa, splnila zákonom stanovené podmienky pre vznik a trvanie poistenia (v období uvedenom v prvostupňovom rozhodnutí), t. j. mala postavenie samostatne zárobkovo činnej osoby a zároveň dosiahla potrebnú zákonom stanovenú hranicu príjmu za rok 2007 až 2010, tejto trvalo v predmetnom období povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie.

37. Žalobkyňa si nespĺnila oznamovaciu povinnosť t.j. neprihlásila sa v zákonom stanovenej lehote na povinné nemocenské a dôchodkové poistenie, Sociálna poisťovňa, pobočka Žilina rozhodnutím pod č. 25980/87/2013-ZA zo dňa 16.12.2013 rozhodla o vzniku poistenia, teda žalobkyňi ako samostatne zárobkovo činnej osobe vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 01.07.2007. Rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. 45593-2/2014-BA zo dňa 26.09.2014, právoplatné dňa 07.10.2014.

38. Spolu so vznikom povinného poistenia zákon o sociálnom poistení spája vznik odvodovej povinnosti, t. j. povinnosti platiť a odvádzať poistné včas (v lehote splatnosti poistného) a v správnej sume.

39. Pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia o predpísaní poistného žalobkyňi ako samostatne zárobkovo činnej osobe bolo rozhodujúce, či si plnila, resp. neplnila svoju zákonnú povinnosť, t.j. poistné pravidelne v lehote ustanovenej zákonom odvádzať. (odvodovú povinnosť) Za správnosť a včasnosť odvádzania poistného bola zodpovedná žalobkyňa. Tým, že si žalobkyňa neplnila svoju zákonnú povinnosť a neodvádzala poistné a príspevky v správnej výške a spôsobom ustanoveným zákonom, postupovala sociálna poisťovňa v súlade so zákonom o sociálnom poistení § 144 ods. 1, keď žalobkyňi predpísala dlžné poistné žalobou napadnutým rozhodnutím. Tento postup považuje kasačný súd za súladný so zákonom. Na uvedenú skutočnosť nemá vplyv ani to, že na majetok žalobkyne bol dňa 11.09.2009 vyhlásený konkurz, ktorý bol ukončený v roku 2011. Kasačný súd sa v tejto súvislosti stotožňuje s názorom krajského súdu a žalovaného, že pokiaľ si žalobkyňa do dňa vyhlásenia konkurzu nespĺnila zákonom o sociálnom poistení ustanovené povinnosti, a to povinnosť predkladať Sociálnej poisťovni výpisy z daňového priznania v zmysle ust. § 228 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 a povinnosť prihlásiť sa na nemocenské poistenie a dôchodkové

poistenie v zmysle § 228 ods. 3 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 v prípade, ak jej príjem uvedený v predloženej výpise z daňového priznania dosiahol zákonom ustanovenú hranicu, nemala Sociálna poisťovňa vedomosť o pohľadávke žalobkyne na poistnom a teda z objektívnych dôvodov nemohla túto pohľadávku na poistnom prihlásiť do konkurzu.

40. Pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia o predpísaní dlžného poistného sú právne významné práve tie skutkové okolnosti, ktoré žalobkyňa vôbec nenamietala, a z ktorých krajský súd pri posudzovaní zákonnosti žalobou napadnutého rozhodnutia aj vychádzal a to najmä z toho, že žalobkyňa si preukázateľne neplnila svoje odvodové povinnosti, pričom právnym následkom nesplnenia odvodovej povinnosti zo strany žalobkyne bolo práve predpísanie dlžného poistného podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z..

41. Z ust. § 171 ods. 2 druhá veta zákona č. 7/2005 Z. z. platný v rozhodnom čase bolo zrejmé, že pohľadávky, ktoré zostali po zrušení konkurzu neuspokojené a ktoré neboli uspokojené ani počas skúšobného obdobia, sa zverejnením uznesenia o oddlžení v Obchodnom vestníku stávajú voči dlžníkovi nevymáhateľné. Pohľadávka sociálnej poisťovne na dlžnom poistnom však vznikla až vydaním rozhodnutia o predpísaní dlžného poistného v čase dávno po ukončení konkurzného konania žalobkyne, čo objektívne vylučovalo možnosť Sociálnej poisťovne túto do konkurzného konania prihlásiť. Uvedené ustanovenie sa tak podľa názoru kasačného súdu vzťahuje len na pohľadávky v konkurze prihlásené a neuspokojené. Na uvedenom nemení nič ani novela zákona o konkurze konkrétne prechodné ust. § 206d ods. 3 (zrejme mala žalobkyňa na mysli ust. § 206f ods. 3), ktorým sa majú podľa názoru žalobkyne odstrániť akékoľvek pochybnosti v interpretácii ustanovení o oddlžení v dôsledku absencie výslovnej úpravy nevymáhateľnosti pohľadávok v dôsledku ich neprihlásenia v konkurze, pokiaľ dôjde k oddlženiu dlžníka, nakoľko správny orgán správne vychádzal z právnych predpisov účinných v čase vydania rozhodnutia. Prechodné ustanovenie, na ktoré žalobkyňa poukazovala, bolo účinné až od 01.03.2017. Kasačný súd zároveň poukazuje na ust. § 135 ods. 1 S.s.p., podľa ktorého na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

42. Záverom kasačný súd upriamuje pozornosť žalobkyne na to, že správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy je viazaný predmetom správneho rozhodnutia. V preskúmvanej veci predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie žalovanej, ktorým žalobkyňa predpísala poistné. Z uvedených dôvodov bolo povinnosťou správneho súdu preskúmať, či žalovaný správny orgán rozhodnutím napadnutým žalobou rozhodol v súlade s hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi predpismi, teda v danom prípade v súlade so zákonom o sociálnom poistení, ktorý právny predpis neustanovuje žiadnu právnu prekážku pri predpísaní poistného v súvislosti so zrušením konkurzu. Až následne v konaní núteného výkonu správneho rozhodnutia sa skúma splnenie zákonných podmienok oprávňujúcich vymáhať pohľadávku na poistnom.

43. Súčasne kasačný súd dáva do pozornosti, že pokiaľ sa aj pohľadávka na poistnom stane nevymáhateľnou, predpísané a nezaplatené poistné má výrazný dopad na dávky poskytované zo sociálneho poistenia do budúcnosti.

44. Kasačný súd sa osobitne nezaoberal a nerozhodoval o návrhu žalobcu na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti vzhľadom na to, že osobitné rozhodovanie o tomto návrhu by bolo z dôvodu rozhodnutia vo veci samej nadbytočné.

45. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu podľa ust. § 461 S.s.p ako nedôvodnú zamietol.

46. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľke (žalobkyňa), ktorá v tomto konaní nemala úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p.), a žalovanej ich nepriznal, pretože to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 S. s. p. v spojení podľa § 168 S.s.p.).

47. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.